

O autorytarności i rzetelności procesu karnego

– VIII Wrocławskie Seminarium Karnoprocesowe

■ r. pr. **Natalia Krej**

W dniu 17 kwietnia 2023 roku w sali 2D budynku D Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego odbyło się VIII Wrocławskie Seminarium Karnoprocesowe pt.: „Autorytarny proces karny. Rzetelność procesu karnego w państwie niepraworządnym”.

Celem VIII Seminarium Karnoprocesowego było rozważenie, jakie są cechy konstytutywne autorytarnego

procesu karnego – czy też procesu karnego w państwie autorytarnym – a także, czy cechy te mogą być zidentyfikowane w polskim procesie karnym w obecnie określonym przez ustawodawcę kształcie. Okręgowa Izba Radców Prawnych we Wrocławiu objęła patronatem to naukowe wydarzenie. Seminarium zostało otworzone przez prof. dr hab. Jerzego Skorupkę – Kierownika Katedry Postępowania Karnego oraz Dziekana Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu dr hab. Tomasza Schefflera. Prelegenci prezentowali swoje wystąpienia w dwóch panelach. Panel I, któremu przewodniczyła dr hab. prof. KUL Małgorzata Wąsek-Wiaderek, obejmował następującą tematykę:

- 1) „Autorytarny proces karny. Cechy konstytutywne i próba definicji” (zaprezentowany przez dr hab. Hannę Kuczyńską, prof. Instytutu Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk);

Fot. OIRP we Wrocławiu

Od lewej: r. pr. dr Natalia Krej, Dziekan Rady OIRP we Wrocławiu Tomasz Scheffler
Fot. OIRP we Wrocławiu

- 2) „Niezawistość sędziego i niezależność sądu w państwie niepraworządnym” (przedstawiony przez prof. dr hab. Jerzego Zajądło, Uniwersytet Gdański);
- 3) „Granica między praworządnym i niepraworządnym postępowaniem sądowym w perspektywie prawnoustrojowej i europejskiej” (prezentowany przez prof. dr hab. Monikę Florczak-Wątor z Uniwersytetu Jagiellońskiego).

Panel II, który odbył się po przerwie kawowej i wykonaniu – zgodnie z tradycją – wspólnego zdjęcia pamiątkowego, rozpoczął się od przedstawienia tematu: „Konstrukcji jurystycznej sprzeciwu prokuratora. Granice sprzeciwiania się prokuratora” przedstawionego przez prof. dr hab. Andrzeja Sakowicza z Uniwersytetu w Białymstoku. Następnie, dr Kazimierz Leżak z Uniwersytetu Wrocławskiego zaprezentował wystąpienie zatytułowane: „Sędzia wobec mechanizmów ograniczających jego niezawistość – aspekty ustrojowe i procesowe”. Na zakończenie seminarium wystąpił dr Maciej Fingas z Uniwersytetu w Gdańsku, który przedstawił temat

pt.: „Oskarżony. Podmiot czy przedmiot procesu karnego. Uwagi na marginesie zmian proceduralnych wprowadzonych po 2016 roku.” Panelowi II przewodniczył prof. dr hab. Piotr Kardas z Uniwersytetu Jagiellońskiego. Po przerwie obiadowej została otwarta dyskusja w sprawie zaprezentowanych referatów. Zadawano zarówno pytania, jak też uczestnicy seminarium dzielili się swoimi refleksjami. O aktualności prezentowanej tematyki świadczyła ożywiona dysputa w kontekście kierunków prawodawczych związanych z obecnie funkcjonującym procesem karnym, jego kształtem i sposobem interpretacji przepisów dotyczących tej procedury. Zarówno prelegenci, jak i uczestnicy seminarium wskazywali na aktualność oraz potrzebę gwarantowania podstawowych praw człowieka. Wskazywano, że postępowanie karne obejmujące postępowanie sądowe, powinno hołdować zasadzie kontrydiktoryjności i respektować zasadę dyskrecjonalnej władzy sędziego. Podkreślano, że gwarancje procesowe stron są tylko wtedy gwarancjami, kiedy są zagwarantowane, co oznacza, nie tylko sposobność, możliwość do ich respektowania przez stosujących przepisy postępowania karnego, ale jest ich obowiązkiem. Zauważono, że zmiany prawodawcze nie zwalniają sądów z wymierzania sprawiedliwości, co skutkuje takim stosowaniem norm prawnych procesowych, które będą stanowić o realizowaniu gwarancji w wymiarze praktycznym, nawet jeśli obszar formalno-prawny, w swoim literalnym brzmieniu, odbiega od powyższego, czyli od bycia sprawiedliwym. Wysoka wartość intelektualna prezentowanego wydarzenia naukowego pozwala wywieść wnioski, że sama rozmowa jest potrzebna do budowania świadomości prawnej, niezbędnej następnie do podejmowania stosownych działań zarówno na polu stanowienia prawa, jak również jego stosowania. ■